

Hodnotiaci posudok habilitačnej práce PhDr. Mareka Forgáča, PhD.

Integrálny model skúmania vhodnosti kandidátov do formácie pre kňazstvo

Predložená habilitačná práca PhDr. Mareka Forgáča, PhD. je veľmi cenným príspevkom k 25. výročiu obnovenia kňazských seminárov po zmene politického systému.

Pred Cirkvou vtedy stáli mnohé a veľké úlohy a jednou z nich bolo obnovenie všetkých kňazských seminárov, ktoré počas totalitnej doby, okrem jedného, nemohli plniť svoje poslanie. Renovácia sa musela udiť predovšetkým v duchu koncilových dokumentov, predovšetkým Dekrétu *Optatam totius* a iných dokumentov Magistéria Cirkvi, ktoré spomína aj autor tejto práce.

Konferencia biskupov Slovenska už v roku 1990 vydala dokument *Seminársky poriadok rímskokatolíckych kňazských seminárov na Slovensku*, v ktorom boli zakotvené nové zásady usporiadania života vo všetkých diecéznych seminároch na Slovensku. Vychádzal zo spomínaného Dekrétu *Optatam totius* a z *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotali* – *Základný poriadok výchovy kňazov*, ktorý vydala Kongregácia pre katolícku výchovu. Biskupská synoda sa v roku 1990 venovala kňazskej formácii a jej ovocím bola Apoštolská exhortácia Jána Pavla II. *Pastores dabo vobis* ako najzásadnejší dokument pre formáciu budúcich kňazov. To bola výzva, aby sa aj na Slovensku vypracovali dokumenty *Ratio institutionis sacerdotalis* a *Ratio studiorum*. Po dlhej príprave sa tieto dva dokumenty stali v roku 2010 skutočnosťou. Mohlo sa tak postupne naplniť pranie, ktoré vyslovil Ján Pavol II. v Šaštíne slovenským biskupom: „S veľkou radosťou konštatujem, že vo vašej krajine vzrastá počet seminaristov: svedčí to o životnosti a mladistvosti vašich cirkví a je to sľubný znak nádeje do budúcnosti. Tento rozkvet povolání vás zaväzuje prispôbiť formáciu a štruktúru seminárov smerniciam koncilu a neskorších dokumentov Cirkvi, aby sa potrebná pedagogická citlivosť spájala s vernosťou základným zásadám každej seminárskej formácie, ktorými sú správna náuka, solídna spiritualita a pastoračné zameranie.“

Aj prácu Mareka Forgáča môžeme pokladať za ovocie celej tejto doby, v ktorej sa na Slovensku hľadali čo najlepšie spôsoby formácie budúcich kňazov. Je napísaná na špičkovej úrovni. Je v nej cítiť, že autor je kňaz, teológ, psychológ s praktickými skúsenosťami a aj vedec. Dokázal erudovaným spôsobom spojiť skúsenosti a odporúčania Cirkvi, poznatky psychológie a svoj vlastný výskum, pre veľmi dôležitú službu integrálneho skúmania vhodnosti kandidátov pre kňazstvo.

Štúdiá v zahraničí, čo dokazuje aj kvalitná použitá literatúra a vlastná výskumná prax, mu umožnili vytvoriť veľmi pekné kompendium k danej problematike. Pokladám ho za originálne v našom prostredí. Cením si na práci vyvážený pohľad autora na jednotlivé komponenty skúmania a citlivé prepojenie medzi povolaním a ľudskou dispozíciou kandidátov na kňazstvo. Výskum je vyjadrením stavu, v akom sa dnes, po dvadsiatich piatich rokoch, nachádzajú kandidáti na kňazskú službu.

Práca veľmi pomôže otcom biskupom, formátorom, psychológom a všetkým, ktorí nejakým spôsobom pomáhajú pri formovaní budúcich kňazov.

Otázky do diskusie:

Väčšina pastoračných kňazov na Slovensku je dnes už zo seminárov, ktoré sa otvorili po páde komunizmu, respektíve pokračovaním v Bratislave, ale už v slobodnom prostredí. Dvadsaťpäť rokov je už primeraný časový úsek, aby sa mohlo zhodnotiť toto obdobie formácie v našich seminároch. Bolo to požehnané obdobie a Slovensko sa môže naozaj vnímať ako jedna z krajín, kde je na počet obyvateľov najviac kňazov. Na mnoho povolaní ma vplyv aj duchovný vo farnosti. Dalo by sa vyjadriť, ktorý z modelov pastoračného pôsobenia mal alebo má väčší vplyv na rast povolaní, či typ kňaza, ktorého možno pomenovať *otcovským kňazom*, v duchu prístupu sv. apoštola Pavla, alebo typ *kňaza priateľa*, v duchu prístupu Romana Guardiniho?

Dnes sme svedkami malého počtu seminaristov, čo má vplyv aj na formáciu. Očakávalo sa, že menší počet bohoslovcov umožní väčší priestor a viac času na formáciu. Snáď sa aj formátorom uľahčilo, ale chýba vitalita, ktorú dával väčší počet bohoslovcov. Desiatky kandidátov kňazstva v jednom ročníku žili oveľa dynamickejším životom, mnohými vzájomnými interakciami, v porovnaní s dnešným malým počtom, ktorý môže, no samozrejme, že aj nemusí, pôsobiť ako unavená skupina, ktoré už len čaká, kedy opustí seminár. Aký má na to názor habilitant?

Ak by autor práce vyberal predstavených do seminára, pokladal by v dnešnej dobe za potrebné, aby aj oni prešli nejakým skúmaním svojej vhodnosti? A aké by mali mať oni kompetencie z psychológie?

Za 25 rokov odišlo veľa bohoslovcov predčasne zo seminára. Predčasný a definitívny odchod zo seminára je vždy pre všetkých smutnou udalosťou, ale aj tieto rozhodnutia boli a sú potrebné, aby si seminár zachoval svoj formačný kredit. Prispieval už k tomu aj integrálny model formácie?

Habilitačná práca PhDr. Mareka Forgáča, PhD spĺňa všetky sledované ciele, ktoré si stanovila a aj § 1 ods. 3 a ods. 4 vyhlášky č. 6/2005. Navrhujem, aby po obhajobe práce a splnení iných kritérií bol udelený titul „docent“.

Prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.

V Bratislave

2. 6. 2015